

Коропатницька Т. П.,
асистент кафедри сучасних європейських мов
Буковинського державного фінансово-економічного університету

ФУНКЦІОНУВАННЯ ПОРІВНЯННЯ В НАУКОВО-ПОПУЛЯРНОМУ ТЕКСТІ

Анотація. У статті визначено лінгвістичний статус і встановлено поняттєвий зміст мовної категорії порівняння в писемному науковому дискурсі, розкрито дискурсивний, комунікативний потенціал, особливості функціонування порівняння у мові науки.

Ключові слова: порівняння, науково-популярні тексти, комунікативні стратегії адресанта, комунікативний потенціал порівняння, ступінь прояву ознаки.

Постановка проблеми. Одним із основних завдань комунікації, що реалізується в дискурсі, є передача інформації [11, с. 42], базу якої утворюють комунікативні наміри адресанта. Порівняння – один із найяскравіших мовних засобів у науковій сфері, оскільки воно становить одну з форм логічного мислення, встановлює зв'язки й відносини між предметами і явищами дійсності. «Без порівняння немає пізнання», – говорить В. Русанівський [12, с. 91], тим самим підкреслює роль порівняння в науковому осмисленні дійсності. Людина сприймає, усвідомлює світ, аналізує, синтезує, порівнює і тим самим створює свою систему уявлень про світ. Ці зв'язки дають змогу наочно представити предмети і явища, які порівнюються, глибше зрозуміти й пізнати їх і передати за допомогою мови. Питання лінгвістичного статусу категорії порівняння залишається контроверсійним, що, зокрема, пов'язане із відсутністю сучасної лінгвістичної теорії порівняння [9, с. 4], її особливим когнітивно-оціночним потенціалом [10, с. 3], а також існуванням термінологічної розгалуженості у трактуванні порівняння, що відображається у представлених словникових дефініціях. Отже, порівняння трактують як:

– «співставлення, що передбачає вивчення предметів задля віднаходження їхніх спільних і відмінних рис» [15, с. 540];

– «процес зіставлення, спрямований на виявлення схожих, подібних якостей і характеристик порівнюваних предметів» [19, с. 299];

– «фактичне або ментальне співвіднесення предметів задля виявлення сутнісних спільностей і відмінностей» [18, с. 710];

– «співставлення декількох предметів для встановлення й акцентування їхніх спільних і відмінних рис» [21, с. 462].

Внаслідок аналізу словникових дефініцій можна зробити очевидний висновок, що глибинна сутність порівняння полягає у зіставленні предметів з метою фіксації їхніх спільних і відмінних рис, що репрезентує двоєдину онтологічну природу цього складного явища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Порівняння як елемент тексту/дискурсу – це мовне явище, соціально й лінгвопрагматично важливе в плані реалізації мовцем його комунікативних намірів. Вивчення лінгвістичного аспекту порівняння (С. Мезенін, 1969 р.; Т. Шульдешова, 1970 р.; М. Черемісіна, 1972 р.; Н. Размахніна, 1976 р.; Л. Байсара, 1975 р.; О. Соломарська, 1988 р.; М. Райнер, 1990 р.; Л. Голоух, 1996 р.; Н. Шаповалова, 1998 р.; Ч. Кеннеді, 2006 р.; Л. Ікалюк, 2010 р.; Р. Хаддлстон, 2006 р.; Т. Захарова, 2009 р.; О. Шаля, 2011 р.;

Н. Іванюк, 2006 р. та ін.) та гносеологічного аспекту порівняння (І. Сіна, 1980 р.; Г. Гегель, 1998 р.; Ф. Енгельс, 1964 р.; К. Ушинський, 1950 р.; В. Бартон, 1978 р.; В. Жеребкін, 2004 р.; Н. Кондаков, 1971 р.; Н. Мозгова, 2006 р. та ін.) широко висвітлено в літературі, однак це явище потребує лінгвопрагматичного опису у функціональному плані щодо ролі порівняння у будові наукового дискурсу як комунікативно-діючої знакової системи. Проаналізувавши лінгвістичні особливості науково-популярної літератури, які були досліджені на матеріалі російської мови (Л. Баташева, 1985 р.; І. Баранова, 1995 р.; Т. Ковтун, 1990 р.; М. Кожина, 1971 р.; Н. Масвський, 1978 р.; О. Морова, 1997 р.; Н. Позднякова, 1995 р.; А. Стельмашук, 1987 р.), англійської мови (Г. Васюченко, 1980 р.; С. Кислицина, 1984 р.; С. Костигіна, 1987 р.), німецької мови (Г. Айтмуханова, 1997 р.; Е. Будассі, 1992 р.; О. Волкова, 1988 р.; Л. Стергер, 1990 р.), робимо спробу лінгвопрагматичного опису у функціональному плані порівняння в науково-популярному тексті.

Метою статті є дослідження категорії порівняння з огляду на дискурсивну, комунікативну, функціональну специфіку її реалізації у німецькомовному науковому дискурсі. Поставлена мета дослідження зумовлює необхідність розв'язання таких завдань:

– визначити лінгвістичний статус і встановити поняттєвий зміст мовної категорії порівняння в писемному науковому дискурсі;

– розкрити дискурсивний, комунікативний потенціал, особливості функціонування порівняння у мові науки.

Предметом дослідження є масив різнорівневих вербальних та невербальних засобів вираження категорії порівняння у сучасній науковій німецькомовній прозі.

Емпіричним матеріалом послуговували сучасні німецькі енциклопедичні статті (6 400), які містяться в корпусі німецької мови COSMASII (Corpusrecherche-und- analysesystem).

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку суспільства, у століття значного збільшення й ускладнення наукової інформації, а також підвищення рівня освіченості людей, роль науково-популярної літератури зростає. Найважливішою ознакою науково-популярних текстів є їхня направленість на певного читача, особливості якого враховуються авторами й у відборі наукового матеріалу, і у виборі лінгвістичних засобів для його реалізації, тому що від розуміння адресатом змісту тексту залежать умови вдалої комунікативної діяльності. Із проблемою адресата пов'язаний один з найважливіших аспектів вивчення й аналізу науково-популярної літератури – експресивний аспект. Експресивні засоби становлять характерну ознаку науково-популярної літератури, допомагають виділити найбільш істотні сторони поняття або явища, які описуються, сприяють роз'ясненню наукового матеріалу, полегшують його засвоєння й запам'ятовування. «Загальна експресивність тексту є емотивністю, оцінкою, образністю, інтенсивністю, стилістичною маркованістю, струк-

турно-композиційною особливістю» [13, с. 7]. В науково-популярних текстах функціонує весь набір художніх засобів, однак ми погоджуємося з В. Крюковою [7] в тому, що більш об'ємно і яскраво все ж представлено порівняння.

Для проаналізованих нами науково-популярних текстів характерне функціонування образних порівнянь, які мають свої особливості змісту, логічного наповнення, структуру яких становлять [5, с. 90]: 1) *те, що порівнюють* – референт (І. Румянцева, 2007), об'єкт (С. Гулига, Є. Шендельс, 1969), тема (В. Іскандерова, 1982; Г. Денисова, 1989; М. Аринов, 1972) порівняння, *comparandum* (О. Потебня, 1894/2012); 2) *те, із чим порівнюють* – агент, (І. Румянцева, 2007), еталон (С. Гулига, Є. Шендельс, 1969; М. Аринов, 1972), образ, стандарт або база (С. Ганеманн, 1999) порівняння, *comparatum* (О. Потебня, 1894/2012); 3) *основа порівняння* – ознака (С. Гулига, Є. Шендельс, 1969), модуль (В. Іскандерова, 1982; Г. Денисова, 1989; М. Аринов, 1972), аспект (С. Ганеманн, 1999) порівняння, *tertium comparationis* (О. Потебня, 1894/2012).

Образність у подібних порівняннях досягається тим, що агент і референт порівняння належать до різних предметно-понятійних сфер. Чим більше об'єктивна кількісна різниця між ознаками референта й агента, тим вище ступінь суб'єктивної оцінки автора й тим яскравіше проявляється експресивність образного порівняння.

Грамматичне вираження образних порівнянь в науково-популярній літературі представлено такими формами:

- 1) речення зі зворотами обставини;
- 2) підрядні порівняльні речення із суб'юнкторами *als, wie*;
- 3) гіпотетичні порівняльні речення із суб'юнкторами *als, alsob, als wenn, wie wenn*;
- 4) підрядні речення наслідку, що вводяться суб'юнкторами *als dass, so dass*;
- 5) підрядні речення пропорційного порівняння з подвійними суб'юнкторами *je – je, je – desto, je – um (so), so – so, wie – so, in dem Masse wie*;
- 6) речення, що вводяться сполучно-порівняльними сполучниками *wie, sowie, sowohl ... wie (auch), sowohl ... als (auch)*;
- 7) субстантивні словосполучення, що складаються із двох іменників, один з яких уживається в родовому або давальному відмінку із прийменником *von*.

Найпоширенішою формою вираження порівняння в проаналізованих науково-популярних текстах є порівняльний зворот, що, як правило, має розгорнуту структуру.

Комунікативні стратегії адресанта спрямовані на вибір мовних засобів, здатних оптимальним чином донести до адресата авторську концепцію і встановити контакт з ним, створюючи своєрідну атмосферу довірливої бесіди. Адресант також прагне досягти однієї з найважливіших прагматичних цілей – переконання адресата у валідності інформації. Так, Р. Якобсон зазначає, що будь-яка мовна поведінка є цілеспрямованою, тобто характеризується інтенціональністю. Він також говорить про актуальність проблеми співвіднесення мовних засобів, що використовуються, та бажаного ефекту, котрого прагне досягти адресант «Будь-яка мовна поведінка є цілеспрямованою, хоча цілі можуть бути досить різними; відповідність між засобами, які використовуються, й бажаним ефектом, тобто поставленою метою, – це проблема, що все більше й більше турбує вчених, які досліджують різні типи мовної комунікації» [14, с. 201].

Комунікативний потенціал порівняння у дискурсі реалізується через низку комунікативних стратегій автора, спрямованих

на вибір оптимальних шляхів вербалізації думки, що залежить від факторів, серед яких важливе місце посідають когнітивні уявлення носіїв певної мови, а також прагматичні установки учасників мовної інтеракції, їхнє прагнення до дотримання норм комунікативної етики, прийнятих у певному мовному колективі [3, с. 277]. «Особливість взаємодії автора й читача в науковій комунікації полягає ще й в тому, що науковий текст читається й сприймається не пасивно, а творчо, критично, тобто з відповідною реакцією, що, у свою чергу, прагне передбачити автор. Лише при такому діалозі автора й читача можна говорити про ефективність наукового спілкування» [6, с. 277]. Це допомагає при виборі певних семантично еквівалентних одиниць у реальній ситуації спілкування, а також використання контекстуальних можливостей.

Науковий текст характеризується високим рівнем оцінки. Ця властивість наукового мовлення зумовлена відображенням в ній аксіологічного компонента епістемічної ситуації, що безпосередньо співвідноситься, по-перше, з оцінною природою пізнавальної діяльності, по-друге, із ціннісною орієнтацією вченого-автора на наявні (старі) знання і знання, які здобуваються (нові). Відомо, що здатність оцінювати споконвічно властива людській свідомості. Однак у науково-пізнавальній діяльності оцінка набуває особливого значення, тому що за її допомогою здійснюється пошук, кваліфікація й апробація знання. Справді, оцінка регулює засвоєння, систематизацію й перетворення наявного знання; стимулює висунення нових ідей і пошук нових наукових результатів; мотивує програму конкретного дослідження – одним словом, супроводжує знання на всьому шляху його виникнення, розвитку й кристалізації в тексті. Проявляючись в науково-популярному тексті, найважливішими нормами якого є обґрунтованість міркувань і висновків, їхня несуперечність і значимість, новизна й вірогідність, оцінка активно «бере участь» в аргументації, поясненні, узагальненні й інших пізнавальних процедурах дослідника.

Експліцитне порівняння й оцінка супроводжуються значенням приблизності. Таке бачення є цілком виправданим, оскільки саме за допомогою операції порівняння встановлюється близькість стосовно певного еталона. Так, К.-Є. Зоммерфельдт і Г. Штарке виділяють приблизність як одну із зон поля порівняння. Поле порівняння в їхній концепції складається із двох мікрополей: мікрополя рівності, подібності й мікрополя нерівності, контрасту. Приблизна рівність, на думку К.-Є. Зоммерфельдта й Г. Штарке, виражається порівняльними конструкціями з модифікаторами й без них [20].

У ролі модифікаторів зареєстровані такі модальні частки: *fast* (майже), *beinahe* (майже), *nahezu* (майже), *etwa* (приблизно) та ін. [20, с. 132–133].

Zwischen 1998 und 2000 stiegen sie jedoch um 3,6% und damit fast so stark wie diejenigen für die Höchstqualifizierten (+3,8%) (COSMASII).

Und das ist doch beinahe so viel wie im ehemaligen Jugoslawien, wo rund fünf Prozent aller Tiere krank sein sollen (COSMASII).

Когнітивні процеси, закладені у процедуру порівняння, репрезентуються у вигляді семантичної шкали Н. Арутюнової: тождність – неідентичність – подібність – несхожість [2, с. 283], на якій рух процесу ментальної обробки інформації спрямований від схожості до відмінності.

Ступінь прояву ознаки одного об'єкта градується відносно ступеня прояву тієї ж ознаки в іншого. Для вираження цих відношень застосовуються релятивний позитив, релятивний компа-

ратив та релятивний суперлатив. Модифікатори, які вживаються при цьому, модифікують компаративне відношення.

Рівність виражається переважно позитивом (+ wie + еталон), при цьому повна рівність передається за допомогою конструкції *so + Positiv + wie + еталон*, наприклад: *Es ist eine dreiprotonige, mittelstarke Säure und etwa so stark wie Phosphorsäure* (COSMAS II).

У такій конструкції виражається ступінь прояву ознаки, позначеної лексемою в *Positiv*, через прирівнювання до ступеня прояву тієї ж ознаки в іншого об'єкта. Відповідно, такий релятивний *Positiv* отримав назву *Equativ*.

У препозиції до *so ... wie* можливі і інші модифікатори, які допомагають трансформувати значення конструкції від подібності до відмінності: **тотожність** (*gleichfalls, ebenso/eben so, genau* (27083), *gerade* (1562,47)) > **подібність** (*doppelt* (77444,6), *halb* (20373,1), *nicht ganz* (26517,7), *einfach* (10796,8), *annähernd* (2345,28), *mindestens* (2481,57), *ungefähr* (2940,91), *ganz* (17858,1), *fünffmal* (1551,28), *zehnmal* (2280,18), *eben* (3005,78)) > **несхожість** (*bei weitem nicht* (2912,23), *nicht* (186891), *gar nicht* (38371,7), *noch nicht* (10663), *nicht mehr* (30770,6)). Проте еквативне значення може реалізуватись й за вживанням *ebenfalls* (*ebenfalls deutlich* (1018,75), *stark* (827,39), *gut* (743,44), *positiv* (651,47), *einstimmig* (628,05), *gesorgt* (584,53), *beschädigt* (512,55), *leicht* (468,38), *schwer* (427,93), *möglich* (418,72), *kräftig* (351,6), *sehr gut* (340,89), *kostenlos* (336,53), *erfolgreich* (252,5), *gratis* (195,43), *klar* (194,68)), *gleichfalls, ebenso/eben so, genauso/genau so, auch*.

“Netective präsentiert das Netzwerk *genau so, wie* ein Hacker es analysieren würde”, beschreibt Produktmanager David Chaloner die Funktionsweise (COSMAS II).

Im Inneren der Kathedrale ist das Kirchenschiff *beinahe doppelt so wie breit* (COSMAS II).

Подібну функцію виконують субстантивні словосполучення *in gleichem Maße, in gleicher Weise usw.*, прислівник *gleich*.

Наприклад: *Die Höhe des neuen Baums u ist nach einer Einfügeoperation gleich wie die von x vor der Operation, während sie nach einer Löschoption um vermindert oder unverändert ist, je nachdem ob u rechtslastig war oder nicht* (COSMAS II).

Релятивний компаратив маркується в морфематичній структурі прикметника (суфіксом – *er ±Umlaut: Der Toleranzbereich von Pflanzen ist meist etwas größer als der von Tieren*), може мати аналітичну форму із застосуванням компаративної незмінної форми прикметника *viel*, а саме *mehr* (*möglich* (13184), *zeitgemäß* (4613,6), *wert* (5483,8), *viel* (3460,75), *tragbar* (3414,7), *rechtzeitig* (2811,26), *nötig* (2529,96), *übrig* (2407,83), *so viel* (1624,44), *richtig* (1570,58)) та *weniger* від *wenig*.

Наприклад: *Grundsätzlich soll eher getrennt als zusammen und mehr groß als klein geschrieben werden* (COSMAS II).

Ступінь відмінності може інтенсифікуватись/деінтенсифікуватись вживанням модифікаторів інших груп. З грамею *Komparativ* вживаються модифікатори зі значенням максимізації, деінтенсифікації, інтенсифікації, а також зі значенням додатковості *noch*.

Модифікатори зі значенням максимізації вказують на високий ступінь відмінності порівнювальних об'єктів (*viel besser, viel schwerer: mehr* (58004,5), *besser* (27370,6), *zu wenig* (14816,3), *weniger* (9944,47), *schlimmer* (9304,72), *zu viel* (7677,6), *stärker* (7555,81), *zu früh* (6627,17), *schneller* (6375,5), *zu lange* (6157,17), *mehr als* (5505,62), *einfacher* (5444,92), *wichtiger* (5265), *höher* (5231,77), *früher* (5173,15), *zu spät* (5100,01), *größer* (4807,24), *zu hoch* (4734,89), *leichter* (3801,58), *länger* (3770,25), *versprechend*

(3144,63), *schwieriger* (2956,68), *schwieriger* (2956,68)), а зі значенням деінтенсифікації – на незначний ступінь відмінності порівнювальних об'єктів (*etwas länger, etwas günstiger: mehr* (30606,3), *mehr als* (15107,8), *weniger* (9037,11), *länger* (8285,25), *besser* (6773,48), *ruhiger* (4880,74), *höher* (3350,03), *genauer* (2781,33), *größer* (2516,45), *schwächer* (2345,08), *näher* (2171,18), *langsamer* (2159,27), *stärker* (2030,45), *kleiner* (1925,14), *teurer* (1823,09), *tiefer* (1789,7), *später* (1734,42), *kürzer* (1639,4)). Частина *noch* підсилює інтенсифікуюче значення *viel* (*noch so viel* (3543,72), *noch viel mehr* (14770,8)) та інтенсифікує рух по шкалі в напрямі до області семантичної переваги. Таку ж функцію має частка *noch* у безпосередній взаємодії з прикметником (*noch weiter: mehr* (70058,6), *weiter* (19614,5), *schlimmer* (18603,6), *besser* (18362,1), *stärker* (16715,9), *länger* (6171,29), *größer* (5351,29), *höher* (5320,77), *deutlicher* (5046,5), *weniger* (4154,94), *tiefer* (3727,67), *schlechter* (3661,85), *attraktiver* (3560,04)).

Використання модифікаторів дає мовцеві змогу додержуватися постулатів «кількості» й «якості», але при цьому він усвідомлено зневажає постулатами «взаємовідносин» й «манери». У такому випадку мовець керується сформульованим Р. Лакоффа принципом ввічливості, суть якого зводиться до трьох основних положень: 1) не нав'язувати свою думку співрозмовникові; 2) надавати співрозмовникові право вибору; 3) бути дружлюбним [17].

Дотримуючись постулатів «кількості» й «якості» П. Грайса [16], й принципу ввічливості Р. Лакоффа [17], адресант вибирає з усього різноманіття мовних засобів вираження приблизної подібності ті з них, які є, на його думку, найбільш доречними в певній мовній ситуації, і завдяки їхньому використанню у своєму мовленні, з одного боку, адекватно позначає елементи денотативної ситуації й, з іншого боку, згладжує категоричність своїх суджень й оцінок, у чому, власне, і проявляється прагматична значимість приблизної подібності.

Вибір конкретних засобів вираження порівняння в кожній мовній ситуації носить як об'єктивно, так і суб'єктивно причинний характер. Причини використання модифікаторів при порівнянні можна вважати основними критеріями для виділення найбільш типових мовних ситуацій уживання засобів вираження приблизності [1].

Аналіз контекстів з модифікаторами в науково-популярних текстах на матеріалі німецької мови дав змогу виявити різноманітні причини їх вживання у мовленні й на підставі цього виділити такі найбільш типові ситуації, де використовують різні модифікатори.

1. Об'єкти навколишньої дійсності, їх кількісні і якісні характеристики, абстрактні сутності, процеси, стани тощо нечітко сприймаються адресантом, тому він за допомогою модифікаторів намагається адекватно відобразити дійсність і надати реципієнту можливість вибору найбільш прийняттого варіанта. Наприклад: *Seinem letzten Comeback als Chef auf der Trainerbank der Austria war etwas mehr Erfolg als früher beschieden* (COSMAS II).

2. Адресант не володіє достатньою інформацією про предмет розмови; використовуючи модифікатори, він прагне зауважити недолік своїх знань. Наприклад: *Dagegen gilt die Entstehung homosexueller Identitäten heute als das Resultat von Entwicklungen der modernen Gesellschaft, die ungefähr im 18. Jahrhundert unserer Zeitrechnung einsetzen, wie Städtewachstum, Bürokratisierung und die kapitalistische Versachlichung sozialer Beziehungen* (COSMAS II).

3. Адресант не цілком упевнений у правдивості інформації, яку він повідомляє, він намагається підстрахувати себе на випа-

док, якщо ця інформація виявиться невірною. Оскільки в нього немає достатніх підстав наполягати на правомірності того, що він повідомляє, мовець не нав'язує свою думку слухачеві (принцип увічливості). Наприклад: *Nachdem er mehr als 50 Drehbücher geschrieben hatte, führte er 1943 zum ersten Mal selber Regie (COSMAS II).*

4. Адресант заокруглює число, коли йдеться про велику кількість (великі грошові суми, велика кількість людей, велика відстань тощо), для створення приблизного уявлення про певну кількість (постулат «кількості») і для більше зручного сприйняття (принцип увічливості). Наприклад: *Fast zweimal größer als Sam, fettleibig und von unleidigem Temperament, macht sich George immer wieder über ihn her (COSMAS II).*

5. Використання модифікаторів обумовлено особистісним фактором мовця: його квапливістю, безпам'ятністю, зневажливим відношенням до предмета розмови тощо. Наприклад: *“Deswegen arbeite ich fast wie ein Sänger und benutze Instrumente”*. У цій ситуації мовець порушує постулати П. Грайса й до деякої міри зневажає принципом увічливості, не приділяючи належну увагу створенню дружнелюбної обстановки спілкування, але все ж таки не залишаючи співрозмовнику можливості вибору найбільш прийнятної для нього точки зору.

Висновки. Вживання модифікаторів значення при порівнянні процесів, явищ, якостей тощо, безумовно, слугує фокусуванню уваги адресата на правдивості, істинності висловлювання. Відповідно, комунікативний потенціал категорії порівняння реалізується через низку таких комунікативних стратегій адресанта, як балансування впевненості адресанта в істинності висловлювання, наведення прикладів задля пояснення і розтлумачення, залучення адресата до активної участі у процесі пізнання, привертання уваги адресата до стрижневих моментів тексту.

Ці стратегії спрямовані на виконання певних прагматичних інтенцій та комунікативних настанов адресанта, що полягають в зменшенні категоричності представлення інформації, полегшенні сприйняття і привертанні уваги адресата, залученні адресата до співпраці у процесі пізнання.

Порівняння виступає засобом поліпшення ефективності комунікації, що сприяє успішному декодуванню адресатом комунікативно-прагматичної інтенції мовця, надає при цьому висловлюванню смислову диференціацію і виразність.

Адресат є чинником постійної орієнтації автора тексту і значною мірою впливає на характер його мовлення, на розгортання тексту, на текстову архітектоніку, а також на функціонально-стилістичні особливості науково-популярного тексту. Таким чином, адресат виступає найважливішим екстралінгвістичним фактором, що визначає авторську стратегію, пов'язану зі створенням тексту.

Наступним кроком буде дослідження еквівалентності засобів вираження приблизності в процесі порівняння в німецькій та українській мовах.

Література:

- Адамович С. К вопросу о корреляции аппроксимации и неопределенности / С. Адамович // Лингводидактика и методика обучения иностранным языкам: к новой парадигме : материалы докл. Междунар. науч.-практ. конф., (Минск, 19–20 декабря 2006 г.). – Минск : МГЛУ, 2007. – С. 81–85.
- Арутюнова Н. Язык и мир человека / Н. Арутюнова. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 896 с.
- Баженова Е. В поисках единицы смысловой структуры научного текста / Е. Баженова // Textus: Принципы и методы исследования в филологии: конец XX века. – Ставрополь, 2001. – С. 279–284.
- Жеребило Т. Словарь лингвистических терминов / Т. Жеребило. – Назрань : Пилигрим, 2010. – 486 с.
- Коропатницька Т. Семантичне градування порівняння у дискурсі / Т. Коропатницька // Науковий вісник ЧНУ. Германська філологія. – 2015. – Вип. 740–741. – С. 88–93.
- Котурова М. Культура научной речи: текст и его редактирование / М. Котурова, Е. Баженова. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 280 с.
- Крюкова В. Лингвостилистические особенности языка научно-популярной литературы по лингвистике : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / В. Крюкова. – Белгород, 2001. – 26 с.
- Леонтьев А. Психолингвистические единицы и порождение речевого высказывания / А. Леонтьев. – М. : КомКнига, 2007. – 312 с.
- Огольцев В. Устойчивые сравнения в системе русской фразеологии / В. Огольцев. – М. : Либроком, 2010. – 178 с.
- Панкова И. Сравнение как смыслообразующая доминанта рекламного текста : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.19 «Теория языка» / И.М. Панкова. – Ставрополь, 2006. – 23 с.
- Ракитина С. Когнитивно-дискурсивное пространство научного текста : автореф. дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / С.В. Ракитина. – Волгоград, 2007. – 44 с.
- Русанівський В. Структура лексичної і граматичної семантики / В. Русанівський. – К. : Наукова думка, 1988. – 240 с.
- Телия В. Человеческий фактор в языке. Языковые механизмы экспрессивности / В. Телия. – М. : Наука, 1991. – 214 с.
- Якобсон Р. Структурализм: «за» и «против» / Р. Якобсон. – М. : Прогрес, 1975. – 325 с.
- Dictionary of allusions / associate editor M.H. Manser, D.H. Pickering. – N.Y. : Facts On File, 2009. – 545 p.
- Grice H.P. Logic and conversation / H.P. Grice // Syntax and semantics. – 1975. – Vol. 3. – P. 26–47.
- Lakoff R. The logic of politeness; or, minding your p's and q's / R. Lakoff // Papers from the Regional Meeting of the Chicago Linguistic Society. – 1973. – Vol. 9. – P. 292–305.
- The American Heritage Dictionary of the English Language. – 4th ed. – Houghton Mifflin Harcourt, 2006. – 2112 p.
- The Random House Dictionary of the English Language / ed. by J. Stein, L. Urdang. – New York : Random House Inc., 1966. – 1088 p.
- Sommerfeldt K.-E. Grammatisch-semantische Felder der deutschen Sprache der Gegenwart / K.-E. Sommerfeldt, G. Starke // Linguistische Studien. – Leipzig : Verlag Enzyklopädie, 1984. – 180 s.
- Wiki Answers [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://wiki.answers.com>.

Коропатницька Т. П. Функціонування порівняння в науково-популярному тексті

Анотація. В статті визначено лінгвістичний статус і встановлено понятійне значення мовної категорії порівняння в письмовому науковому дискурсі, розкрито дискурсивний, комунікативний потенціал, особливості функціонування порівняння в мові науки.

Ключові слова: порівняння, науково-популярні тексти, комунікативні стратегії адресанта, комунікативний потенціал порівняння, ступінь проявлення ознаки.

Koropatnitska T. Comparison functioning in the popular scientific texts

Summary. The linguistic status and conceptual content of language comparison category in written academic discourse is defined. Also, investigated the discursive, communicative potential and peculiarities of comparison functioning in the language of science.

Key words: comparison, popular scientific texts, sender's communicative strategies, communicative potential of the comparison, degree of manifestation of the mark.